

جستجوی توالی (های) شبه Tash در ژنوم تیلریاهای گوسفندی ایران

حمیدرضا موسویان^{۱*}، حمیدرضا حدادزاده^۲، پروانه خضرائی‌نیا^۱، بهرام کاظمی^۳، مژگان بنده‌پور^۳، مهدی نام‌آوری^۴، آمنه کوچکی^۳

چکیده

تیلریا لستو کاردی و تیلریا اوویس از مهمترین عوامل تیلریوز گوسفندی در ایران هستند اما شدت علائم ایجاد شده، و میزان مرگ و میر در این دو نوع تیلریا کاملاً با یکدیگر تفاوت دارد. تیلریا لستو کاردی باعث ایجاد یک بیماری کشنده در گوسفندان علی‌الخصوص بره‌ها در مناطق مختلف ایران شده اما تیلریا اوویس تنها باعث یک بیماری تحت بالینی و غیرکشنده در گوسفندان می‌شود. با وجود اهمیت بالای تیلریا لستو کاردی، شناخت کمی در مورد پاتوژن بیماری و پروتئین‌های پاتوژن این انگل وجود دارد. بالغ بر پنجاه پروتئین پاتوژن در تیلریا آنولاتا و پاروا شناخته شده که در مراحل مختلف انگل علی‌الخصوص شیزونت بیان شده و مسئول ایجاد علائم بیماری هستند. یکی از مهمترین خانواده‌های پروتئین پاتوژن در تیلریا آنولاتا خانواده Tash (*Theileria annulata* schizont) بوده که شامل گروه هتروژنی از پروتئین‌ها می‌باشد که در مرحله شیزونت بیان می‌شوند و به داخل سلول میزبان (لنفوسیت) ترشح میشوند. در این مطالعه تعداد زیادی پرایمرهای تصادفی براساس ژنوم این خانواده طراحی شد و به جستجوی توالی (های) نوکلئوتیدی مشابه در تیلریا لستو کاردی و اوویس پرداخته شد. یک قطعه حدود ۴۲۰ bp در تیلریا لستو کاردی جدا و پس از تعیین توالی مشخص شد که شباهت بالایی به ژن TashHN در تیلریا آنولاتا دارد. این اولین گزارش از یک توالی در ژنوم تیلریا لستو کاردی می‌باشد که به نظر می‌رسد در پاتوژنیسیته تیلریوز بدخیم در گوسفند نقش دارد. واژگان کلیدی: تیلریا لستو کاردی، تیلریا اوویس، توالی (های) شبه Tash

تاریخ دریافت: ۹۱/۲/۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۱/۷/۲۳

مقدمه

گونه‌های تیلریا انواعی از نشخوارکنندگان اهلی و وحشی را در نواحی حاره و تحت حاره آلوده می‌کنند. دو گونه تیلریا لستو کاردی و تیلریا اوویس باعث ایجاد تیلریوز گوسفند در برخی نقاط دنیا از جمله ایران می‌شوند (۱۰). تیلریا لستو کاردی و گونه‌های تیلریا در شمال چین باعث ایجاد بیماری شدید و کشنده در گوسفند می‌شوند (۱۶). اما تیلریا

اوویس و تیلریا سپاراتا باعث ایجاد بیماری تحت بالینی و غیر کشنده در نشخوارکنندگان کوچک می‌شوند (۱). علی‌رغم مطالعات فراوان صورت گرفته برای تیلریاهای گاوی تحقیقات موجود در زمینه تیلریای گوسفند از جمله تیلریا لستو کاردی که اهمیت اقتصادی فراوان در گوسفند دارد کمتر می‌باشد و اطلاعات کافی و واضحی در مورد بیماری زایی این انگل وجود ندارد. به نظر می‌رسد علت اصلی بیماری زایی انگل‌هایی چون تیلریا پاروا و آنولاتا ناشی از مرحله شیزونتی این انگل‌هاست که باعث ایجاد القا یک فنوتیپ شبه دگرگونی در سلول‌های هسته دار میزبان می‌شود (۵) و سلول‌های آلوده دچار یک پرولیفراسیون شدید پلی کلونال می‌شوند که این پرولیفراسیون پلی کلونال و تغییر ماهیت سلولی را علت تورم غدد لنفاوی، ساپرس ایمنی (۱۷)، ایجاد بیماری شدید و مرگ دانسته‌اند (۱۸). در بین مراحل مختلف انگلی مشخص شده است که مهمترین مرحله بیماری زایی، مرحله شیزونتی بوده بطوریکه پس از تمایز شیزونت به مروزوئیت و یا حذف شیزونت توسط دارو شدت و علائم بالینی بیماری کاهش می‌یابد (۱۵ و ۱۴). مطالعات انجام شده بر روی شیزونت تیلریا آنولاتا و پاروا نشان داده است که پروتئین‌های متفاوتی در مرحله شیزونتی بیان شده که به داخل سلول میزبان (لنفوسیت) ترشح شده و بر انواعی از سیگنال‌های داخل سلولی تاثیر گذاشته که حاصل این برهم کنش تغییر فنوتیپ سلولی و القا پرولیفراسیون سلولی و حفاظت سلول از مرگ برنامه‌ریزی شده می‌باشد. از مهمترین پروتئین‌های پاتوژن شناخته شده در مورد تیلریا پاروا و آنولاتا می‌توان به پروتئین‌های چاپرون،

۱. گروه کلبینکال پاتوبیولوژی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. Hrmoosavian@ut.ac.ir

۲. گروه انگل شناسی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۳. گروه سلولی-مولکولی، دانشکده پزشکی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۴. موسسه تحقیقات واکنس و سرم سازی رازی، شیراز، ایران

هلیکازهای DEAD-box RNA، فالسیلیزین، اسیکلوفیلین، ایزومرهای دی سولفید، پروهیبیتین و خانواده بزرگ Tash (*Theileria annulata schizont*) اشاره نمود (۱۸). پروتئین‌های Tash شامل یک دسته مهم از پروتئین‌های آسیب رسان در تیلریا آنولاتا بوده که پس از تولید و ترشح از انگل وارد هسته سلول میزبان می‌شوند. از مهمترین اعضا این خانواده می‌توان به پروتئین‌های Tash AT و TashHN در تیلریا آنولاتا اشاره نمود (۲۱). پروتئین‌های Tash AT حاوی قلاب AT بوده که این قلاب متشکل از یک پلی پپتید ۱۰-۸ آمینواسیدی است و حاوی بنیان‌های لیزین، آرژینین، پرولین و گلایسین در موقعیت‌های بسیار حفظ شده می‌باشد و به قسمتی از DNA میزبان که غنی از نوکلئوتیدهای آدینین و تیمین بوده متصل می‌شوند. بنابراین پروتئین‌های Tash AT دسته‌ای از پروتئین‌های ترشچی انگل بوده که وارد هسته سلول میزبان می‌شوند و پس از اتصال به DNA میزبان به عنوان فاکتورهای برای رونویسی ژن‌های انگل یا میزبان عمل کرده و یا حتی باعث تنظیم رونویسی می‌شود (۱۹ و ۳). دسته دیگری از این خانواده، پروتئین Tash HN است که در مرحله ماکروشیزونت بیان می‌شود و از تمایز انگل به مروزوئیت جلوگیری می‌کند (۲۰). به طور کلی از این دسته پروتئین‌های ترشچی انگلی که وارد هسته سلول میزبان می‌شوند بیست عدد در پاروا و هفده عدد در آنولاتا شناخته شده که در مجموع این ۳۷ پروتئین، ۸ پروتئین در تیلریا آنولاتا با ۸ پروتئین در تیلریا پاروا معادل یکدیگر هستند زیرا شباهت زیادی در سطح پروتئین و نسبتاً در سطح ژنومی دارند. از مهمترین این پروتئین‌های معادل می‌توان به Tash AT2 و Tash HN در تیلریا آنولاتا نام برد، که به ترتیب معادل TP01_0602 و TP01_0603 در تیلریا پاروا هستند (۱۸). این پروتئین‌ها در انگل‌های تیلریا آنولاتا و پاروا شناخته شده‌اند و مشخص شده که در پاتوژن انگل و تغییر فنوتیپ سلول میزبان نقش دارند. با توجه به بیماری‌زایی شدید

تیلریا لستوکاردی و نیز شباهت‌های زیادی که بین ساختار و عملکرد این انگل با تیلریا آنولاتا و پاروا وجود دارد (۱۲)، می‌توان فرضیه وجود پروتئین‌های مشابه را در مورد تیلریا لستوکاردی مطرح نمود. از این رو در مطالعه حاضر با طراحی پرایمرهای مختلف از نواحی مختلف ژنوم Tash و Tash AT2 HN به جستجوی توالی (های) مشابه در ژنوم تیلریا لستوکاردی و اوویس پرداخته شد.

مواد و روش کار

۱- استخراج DNA از نمونه‌های خون
به منظور تهیه DNA ژنومیک تیلریا لستوکاردی و اوویس، خون‌گیری از گوسفندان از مناطق شمال و جنوب غرب کشور که اندمیک تیلریا اوویس و لستوکاردی هستند انجام شد. با استفاده از کیت استخراج DNA، MST (ساخت ایران)، DNA استخراج و با استفاده از بیوفتومتر اپندورف (ساخت کشور آلمان) مقدار اسید نوکلئیک تخمین زده شد. متوسط غلظت DNA در نمونه‌های اخذ شده ۴۰ ng/μl بود. DNA تا زمان آنالیزهای بعدی در ۲۰ °C ذخیره شد.

۲- طراحی پرایمر

در مطالعه حاضر از سه گروه پرایمر استفاده شد: (جدول ۱)
۱- ساخت دو جفت پرایمر جهت تشخیص و تایید تیلریا اوویس و تیلریا لستوکاردی از طریق nested-PCR-RFLP با استفاده از روش هیدرپور و همکاران (۱۱).

۲- طراحی و ساخت مجموعه‌ای از پرایمرها با استفاده از ژنوم Tash AT2 و Tash HN تیلریا آنولاتا. در مورد هر یک از ژن‌ها، هر کدام از پرایمرها forward طراحی شده به طور جداگانه با پرایمرهای Reverse طراحی شده در واکنش PCR به کار رفت.

۳- یک جفت پرایمر برای ژن کلون ۵- در تیلریا لستوکاردی به عنوان کنترل داخلی PCR. کلون- ۵ در تیلریا لستوکاردی یک پروتئین ایمونوژنیک می‌باشد (۴).

۳-۲- Nested-PCR-RFLP

کشور آلمان با برنامه زمانبندی ذیل صورت گرفت: ابتدا ۵ دقیقه در ۹۴ °C و سپس ۳۰ سیکل به صورت ۹۴ °C به مدت ۳۰ ثانیه، دمای آنلینگ به مدت ۳۰ ثانیه و ۷۲ °C به مدت ۳۰ ثانیه و در نهایت مرحله نهایی در دمای ۷۲ °C به مدت ۵ دقیقه. جهت محاسبه دمای آنلینگ، محدوده دمایی به صورت ۵ °C کمتر از دمای ذوب پرایمر با دمای کمتر تا ۵ °C بیشتر از دمای ذوب پرایمر با دمای بیشتر در نظر گرفته شد و سپس گرادیانت دمایی در این محدوده بدست آمده با فواصل ۲-۱/۵ °C انجام شد. جهت مشاهده محصولات PCR پس از الکتروفورز بر روی ژل آگارز ۲٪ و رنگ آمیزی با سایبرگرین، از ترانسلومیناتور UV استفاده شد.

۲-۵- کنترل مثبت و منفی:

از ژن کلون-۵ که کد کننده یک پروتئین ایمونوژن در تیلریا لستوکاردی است به عنوان کنترل مثبت داخلی واز DNA ژنومیک یک گوسفند سالم که هیچ گونه سابقه قبلی با کنه نداشته به عنوان کنترل منفی واکنش PCR استفاده شد.

ردیابی و تایید تیلریا لستوکاردی و اوویس در نمونه ها با استفاده از روش nested-PCR-RFLP انجام شد. به طور خلاصه در این روش ابتدا با استفاده از پرایمرهای خارجی یک قطعه ۱۷۰۰bp مربوط به توالی 18s rRNA اختصاصی تیلریا تکثیر و سپس با استفاده از پرایمرهای داخلی قطعه ی 1400 bp تکثیر شد. جهت تشخیص نوع تیلریا، RFLP با استفاده از آنزیم Hpa II انجام و در نهایت پس از تشخیص اولیه، یک نمونه مثبت تیلریا لستوکاردی و یک نمونه تیلریا اوویس جهت تایید نهایی تعیین توالی شدند.

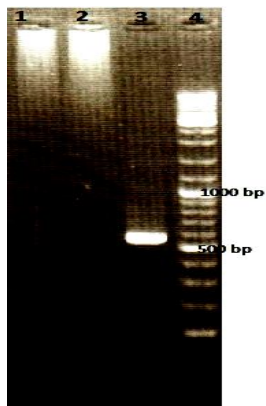
۲-۴- PCR گرادیانت دمایی

جهت ردیابی توالی مشابه Tash در تیلریا لستوکاردی و اوویس از PCR گرادیانت دمایی استفاده شد. حجم نهایی واکنش ۳۰ μL به صورت ۱۵ μL محلول آماده PCR (Amplicon) ، μL ۱ DNA ژنومیک (حدود ۴۰ نانوگرم) و ۲۰ پیکوگرم از هر پرایمر بود. واکنش PCR در ترموسایکلر اپندورف ساخت

جدول ۱- توالی های استفاده شده در این مطالعه

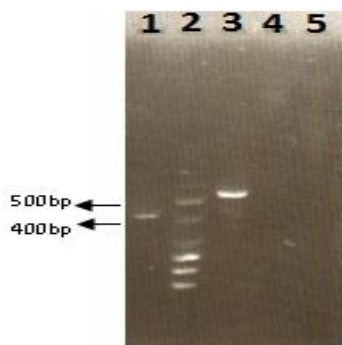
نام پرایمر	توالی پرایمر فرورارد از ۳' به ۵'	توالی پرایمر ریورس از ۵' به ۳'	دمای آنلینگ پرایمرها به ترتیب فرورارد و ریورس	رفرانس
پرایمرهای خارجی Nested-PCR	AACCTGGTTGA TCCTGCC AG	AAACCTTGTTAC GACTTCTC	۵۶, ۴۴, ۹	(۱۱)
پرایمرهای داخلی Nested-PCR	TGATGTTTCGTTT YTACATGG	GGCATTCCTCG TTCACG	۴۸, ۴, ۵۴, ۵	(۱۱)
پرایمرهای ساخته شده بر اساس TashHN	F1:ATGACCAGAT TAAAGATTGC	R1: CTCTTGAATG AGTTGGTC	۵۵, ۶, ۵۲, ۴	(۲۱)
		R2: GTGTTCAATT ATGGTGGCTTGTG	۵۹, ۷	(۲۱)
	F2: GACCAAC TCATTCAAGAC	R3: CTAATCTGGT TTATATGGTCTTC	۵۴, ۵۶	مطالعه حاضر
پرایمرهای ساخته شده براساس TashAT2	CAAAGAGAATGTAAT TACAACAATTATT	AGGTCTTTTTT CAGGTGAAGGT	۵۱, ۲, ۵۲, ۶	مطالعه حاضر
کلون-۵	CCTGATTTTAC ACAGGCAGTAG	CACAGGCA GTAGATCAATC	۵۰, ۸, ۵۳, ۴	(۴)

نتایج

نگاره ۲: کنترل‌های مثبت و منفی استفاده شده در واکنش‌های PCR

- ۱- کنترل منفی فاقد DNA ژنومیک (آب مقطر) و استفاده از پرایمرهای F2 و R3
- ۲- کنترل منفی حاوی DNA ژنومیک گوسفند سالم بدون سابقه قبلی با کنه و استفاده از پرایمرهای F2 و R3
- ۳- کنترل مثبت حاوی DNA تیلریا لستوکاردی و پرایمرهای اختصاصی برای ژن clone-5 (باند ۵۳۰ bp)
- ۴- مارکر ۱۰۰ bp

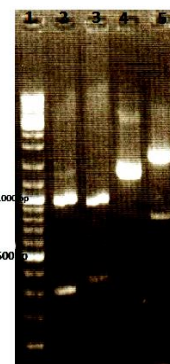

نگاره ۳: نتایج مثبت حاصل از PCR با پرایمرهای مختلف طراحی شده

بر اساس ژن‌های TashAT2 و TashHN

- ۱- باند حدود ۴۲۰ bp در تیلریا لستوکاردی با استفاده از پرایمرهای طراحی شده از ژن TashHN
- ۲- مارکر ۱۰۰ bp
- ۳- کنترل مثبت حاوی DNA تیلریا لستوکاردی و پرایمرهای اختصاصی برای ژن clone-5 (باند ۵۳۰ bp)
- ۴- کنترل منفی حاوی DNA ژنومیک گوسفند سالم بدون سابقه قبلی با کنه و استفاده از پرایمرهای F2 و R3
- ۵- کنترل منفی فاقد DNA ژنومیک (آب مقطر) و استفاده از پرایمرهای F2 و R3

نتایج nested-PCR-RFLP از نمونه‌های مثبت تیلریا لستوکاردی و اوویس و نیز کنترل‌های مثبت و منفی مورد استفاده در واکنش‌های PCR به ترتیب در نگاره‌های ۱ و ۲ نشان داده شده است. محصولات PCR جهت تأیید نهایی تعیین توالی شدند و نتایج تعیین توالی در بانک ژن با شماره‌های دستیابی JQ917458 و JQ737135 به ترتیب برای تیلریا اوویس و لستوکاردی به ثبت رسیدند. پس از انجام PCR گرادینت در دماهای مختلف و با استفاده از پرایمرهای متفاوت، فقط یک قطعه حدود ۴۲۰ bp در تیلریا لستوکاردی و نه در تیلریا اوویس تکثیر و ردیابی شد. (نگاره ۳). دمای آنلینگ واکنش فوق ۵۲ °C و پرایمرهای مورد استفاده F2, R3 از ژن TashHN بودند (جدول ۱). باند بدست آمده تعیین توالی شد و با استفاده از نرم افزار Gene runner به پروتئین فرضی ترجمه و توالی‌های مورد نظر در سطح ژنوم و پروتئین توسط برنامه NCBI (BLAST) (Biotechnology Information National Center for Basic Local Alignment Search Tool) با سایر توالی‌های موجود در NCBI مورد مقایسه قرار گرفتند. توالی‌های بدست آمده دارای شباهت بالایی با ژن Tash HN تیلریا آنولاتا هم در سطح ژنوم و هم در سطح پروتئین بود. (نگاره‌های ۴ و ۵)

نگاره ۱: نتایج Nested-PCR RFLP

- ۱- مارکر ۱۰۰ bp
- ۲- هضم آنزیمی باند ۱۴۰۰ bp متعلق به تیلریا لستوکاردی توسط آنزیم Hpa II
- ۳- هضم آنزیمی باند ۱۴۰۰ bp متعلق به تیلریا اوویس توسط آنزیم Hpa II
- ۴- باند ۱۴۰۰ bp حاصل از مرحله دوم Nested-PCR از ژن 18s rRNA تیلریا
- ۵- باند ۱۷۰۰ bp حاصل از مرحله اول Nested-PCR از ژن 18s rRNA تیلریا

```

T.Les 7 CCTCCGGAACGAAGAATTAATAAAAAACCACAAAGAAGACAAGCTAACATATCAACTCAAGTT 66
|||||
TashHN 700 CCTCTGGAACGAAGAATTAATAAAAAACCCAGAGGAGACAAGCTAACATATCAACTCAAGTT 759

67 TATCAGGAAGAAGTGAACCTGAAATTTTGAACCTGAAATTTTCATCAGATAGTGATATG 126
|||||
760 TATCAGGAAGAAGTGAACCTGAAATTTTGAATTGGAATATCATCAGACAGTGATATG 819

127 GATGTTGATGAACCTACTGATCCCATATACAATCTGATGCTATTACTCAAAGTAACT 186
|||||
820 GATGTTGATGAACCTACTCATTCCCATATACAATCCGATGCAATTACTCAAAGTAACT 879

187 CAACCTTATATACCAACTAATTCTA-CTCAAACCTCAAACAGATATTCAA-AAACTAGAAG 244
||| |||
880 CAAACAGATGCACCAACTAAAGAAAGCTCTACC-CAAACAGATATCCAACAAACGC-AAG 937

245 ATATTGAAACTCAAACAGATA-TACCAACTAGTTCAACTC 283
|||||
938 ATATTGAAACTCAAACAGAAAATACAAA-TGGTTCATCTC 976
    
```

نگاره ۴: مقایسه توالی نوکلوتیدهای شبه TashHN تیلریا لستوکاردی با توالی TashHN در تیلریا آنولاتا. T.Les = توالی نوکلوتیدی بدست آمده از تیلریا لستوکاردی، Theileria annulata schizont Host Nucleous=TashHN

```

T.Les 1 EAPPERRIKKPQRQANISTQVYQEELEPEIFELEISSDSDMDVDEPTDSHIQSDAITQT 60
E P ERRIKKPQRQANISTQVYQEELEPEIFELEISSDSDMDVDEPT SHIQSDAITQT
TashHN 232 EVPLERRIKKPQRQANISTQVYQEELEPEIFELEISSDSDMDVDEPTHSHIQSDAITQT 291

61 ETQPYIPTNSTQTQTDIQLKLEDIETQTD 88
E+Q PT + TQTDIQ+ +DIETQT+
292 ESQTDAPTKESTQTDIQQTDIETQTE 319
    
```

نگاره ۵: مقایسه توالی پروتئین شبه TashHN تیلریا لستوکاردی با توالی TashHN در تیلریا آنولاتا. T.Les = توالی پروتئین بدست آمده از تیلریا لستوکاردی، Theileria annulata schizont Host Nucleous=TashHN

بحث

زیادی در مورد عوامل تیلریوز گاوی صورت گرفته و محققان فاکتورهای انگلی مختلفی را در ایجاد این اختلال لئوپرولیفراتیو شناسایی نموده‌اند (۷، ۸ و ۹). در مورد پاتوژنیسیته عوامل تیلریوز گوسفندی اطلاعات کمی در دسترس است. دو تا از عوامل تیلریوز گوسفندی در ایران تیلریا لستوکاردی و اوویس، باعث آلودگی گوسفندان در نقاط مختلف ایران شده (۱۱)، اما شدت و علائم بالینی حاصل از این دو پاتوژن کاملاً با یکدیگر متفاوت است. تیلریا لستوکاردی پاتوژنیسیته بالایی داشته و باعث تیلریوز بدخیم گوسفندی شده (۲)، در حالیکه تیلریا اوویس تنها یک بیماری ملایم و خفیف تحت بالینی در گوسفندان ایجاد می‌کند (۱). علاوه بر تفاوت در قدرت بیماری زایی گونه‌های

هدف از این مطالعه بررسی وجود یا عدم وجود توالی (های) مشابه Tash در ژنوم تیلریا لستوکاردی و اوویس که عوامل تیلریوز گوسفندی در ایران می‌باشند، بود. پروتئین‌های Tash در تیلریا آنولاتا و نیز آنالوگ‌های این پروتئین‌ها در تیلریا پاروا شامل گروه هتروژنی از پروتئین‌ها بوده که در مرحله شیزونت بیان می‌شوند و ارتباط مستقیمی با پاتوژنیسیته انگل دارند. تیلریا آنولاتا در گاو باعث تغییر فنوتیپ سلول‌های میزبان و القا تکثیر لئوسیتی می‌شود. ایجاد این تغییرات در سلول‌های انگل زده مرتبط با توانایی انگل در تغییر مسیرهای آپوپتوز، تقسیم سلولی و بیان ژن در سلول‌های میزبان است (۱۸). مطالعات بسیار

و تیلریا آنولاتا در گاو از نظر کنه ناقل، آنتی ژنیسیته، ایمنی زایی متقابل قرابت زیادی با هم دارند (۱۳ و ۱۲). پس از انجام PCR گرادیانته دمایی تنها یک توالی حدود ۴۲۰bp در ژنوم تیلریا لستوکاردی شناسایی شد و بدنبال تعیین توالی و آنالیز BLAST مشخص شد که این توالی چه در سطح ژن و چه در سطح پروتئین فرضی شباهت بالایی با ژن Tash HN در تیلریا آنولاتا و توالی اورتولوگ آن یعنی ژن TP01_0603 در تیلریا پاروا دارد. بیان Tash HN از قبل از مرحله شیزونتی شروع شده و در زمان تمایز به مروزوئیت بیانش کاهش می‌یابد (۲۰). مطالعات ایمونوفلورسانس در سلول‌های حاوی تیلریا آنولاتا نشان داد که این مولکول پس از تولید هم در هسته انگل و هم در هسته سلول میزبان قابل ردیابی است (۲۰). با توجه به الگوی بیان این پروتئین و با توجه به نتایج مطالعات ایمونوفلورسانس احتمالاً این پروتئین نقش مهمی در کاهش قدرت تمایز انگل از مرحله شیزونتی به مروزوئیتی دارد. مسلماً افزایش بقا انگل در مرحله شیزونتی که مهمترین مرحله بیماری زایی انگل بوده رابطه مستقیمی با قدرت پاتوژنیسیته انگل دارد. مطالعه حاضر حاکی از وجود توالی مشابه Tash HN در تیلریا لستوکاردی و نه در تیلریا اوویس بود. این نتایج با رفتار انگل در میزبان همخوانی دارد. تیلریا لستوکاردی همانند تیلریا آنولاتا و پاروا انگلی بسیار پاتوژن با مرحله شیزونتی بسیار طولانی است در حالیکه بیماری زایی تیلریا اوویس بسیار پایین و مرحله شیزونتی انگل بسیار کوتاه و گذرا است. طوریکه حتی برخی محققان در وجود مرحله شیزونتی تیلریا اوویس نیز ابراز تردید نموده‌اند. با توجه به نتایج حاصل احتمالاً عدم وجود پروتئین‌های مشابه TashHN در تیلریا اوویس سبب شده تا انگل نتواند مرحله شیزونتی خود را حفظ نموده و متعاقباً تمایز

مختلف تیلریا، مراحل مختلف انگل در یک میزبان مهره دار نیز از نظر قدرت بیماری زایی با هم متفاوت هستند. به نظر می‌رسد مهمترین مرحله بیماری زایی انگل و بیان ژن‌های پاتوژن مرحله شیزونتی انگل است چرا که حضور علائم بالینی و ایجاد پرولیفراسیون لئوسیتی همزمان با تشکیل شیزونت در سلول‌های میزبان بوده و به دنبال تمایز شیزونت به مروزوئیت و یا حذف شیزونت با دارو از شدت علائم بالینی کاسته می‌شود. با نگرشی بر مطالعات گذشته که بر روی پروتئین‌های پاتوژن عوامل تیلریوز گاوی صورت گرفته میتوان حداقل ۳ دسته از مولکول‌های ترشحی پاتوژن انگلی را که در روند بیماری موثر هستند، در نظر گرفت: ۱. برخی از فاکتورهای انگلی که پس از تولید و ترشح از انگل بر مسیرهای انتقال پیام در سیتوپلاسم سلول میزبان تاثیر می‌گذارند (۷، ۸، ۹). ۲. برخی مولکول‌های انگلی که پس از تولید و ترشح از انگل وارد هسته سلول میزبان میشوند، این پروتئین‌ها حاوی قلبی AT بوده و توانایی اتصال به ژنوم میزبان را داشته‌طوریکه پس از اتصال به DNA میزبان برخی ژن‌ها را فعال و از بیان برخی ژن‌های دیگر جلوگیری به عمل می‌آورند. از مهمترین این مولکول‌های انگلی می‌توان به پروتئین‌های Tash AT1,2,3 در تیلریا آنولاتا اشاره نمود (۲۱). ۳. برخی مولکول‌های پاتوژن انگلی همچون Tash HN که پس از تولید توسط انگل هم در خود انگل و هم در هسته سلول میزبان قابل ردیابی بوده و احتمالاً از تمایز شیزونت به مروزوئیت جلوگیری می‌کنند (۲۰). در این مطالعه با طراحی پرایمرهای مختلف به جستجوی توالی‌های شبه مولکول‌های دسته ۲ و ۳ در ژنوم تیلریوز گوسفندی پرداخته شد. لازم به ذکر است که برخی عوامل تیلریوز گوسفندی و گاوی در مقایسه با یکدیگر علی‌الخصوص تیلریا لستوکاردی در گوسفند

کاهش بیماری‌زایی این انگل نسبت به سایر تیلریاهاست.

سریع به سمت مروزوئیت و پیروپلازما احتمالاً از دلایل اصلی

REFERENCES

1. Alani, A.J., Herbert, I.V. (1988): Pathogenesis of infection with *Theileria reconditae* (Wales) isolated from *Haemaphysalis punctata* from North Wales. *Vet. Parasitol.* 4: 293-301.
2. Ali, A.M., Beyer, D., Bakheit, M.A., Kullmann, B., Salih, D.A., Ahmed, J.S., Seitzer, U. (2008): Influence of subculturing on gene expression in a *Theileria lestoquardi*-infected cell line. *Vaccine.* 26: 17-23.
3. Aravind, L., Landsman, D. (1998): AT-hook motifs identified in a wide variety of DNA-binding proteins. *Nucleic Acids Res.* 26:4413-4421.
4. Bakheit, M.A., Scholzen, T., Ahmed, J.S., Seitzer, U. (2006): Molecular characterization of a *Theileria lestoquardi* gene encoding for immunogenic protein splice variants. *Parasitol. Res.* 100: 161-170.
5. Bishop, R., Musoke, A., Morzaria, S., Gardner, M., Nene, V. (2004): *Theileria* : intracellular protozoan parasites of wild and domestic ruminants transmitted by ixidid ticks. *Parasitology.* 129: 71-83.
6. Dessauge, F., Lizundia, R., Baumgartner, M., Chaussepied, M., Langsley, G. (2005): Taking the Myc is bad for *Theileria*. *Trends. Parasitol.* 21: 377-385.
7. Dobbelaere, D., Heussler, V. (1999): Transformation of leukocytes by *Theileria parva* and *Theileria annulata*. *Ann. Rev. Microbiol.* 53: 1-42.
8. Dobbelaere, D.A., Rottenberg, S. (2003): *Theileria*-induced leukocyte transformation. *Curr. Opin. Microbiol.* 6: 377-382.
9. Dobbelaere, D.A., Kuenzi, P. (2004): The strategies of the *Theileria* parasite: a new twist in host-pathogen interactions. *Curr. Opin. Immunol.* 16: 524-530.
10. Hashemi-Fesharaki, R. (1997): Tick-borne disease of sheep and goats and their related vectors in Iran. *Parassitologia.* 39: 115-117.
11. Heidarpour Bami, M., Haddadzadeh, H.R., Kazemi, B., Khazraiiinia, P., Bandehpour, M., Aktas, M. (2009): Molecular identification of ovine *Theileria* species by a new PCR-RFLP Method. *Vet. Parasitol.* 161: 171-177.
12. Leemans, I., Brown, D., Hooshmand-Rad, P., Kirvar, Erol., Uggla, A. (1999): Infectivity and cross-immunity studies of *Theileria lestoquardi* and *Theileria annulata* in sheep and cattle: I. In vivo responses. *Vet. parasitol.* 82: 193-204.
13. McFadden, A.M.J., Rawdon, T.G., Meyer, J., Makin, J., Morley, C.M., Clough, R.R., Tham, K., Müllner, P., Geysen, D. (2011): An outbreak of haemolytic anaemia associated with infection of *Theileria orientalis* in naïve cattle. *N.Z.Vet.J.* 59: 79-85.
14. McHardy, N., (1984): Recent advances in the chemotherapy of theileriosis. *Prev.Vet. Med.* 2: 179-192.
15. Sager, H., Davis, W.C., Dobbelaere, D.A., Jungi, T.W. (1997): Macrophage-parasite relationship in theileriosis. Reversible phenotypic and functional dedifferentiation of macrophages infected with *Theileria annulata*. *J. Leukoc. Biol.* 61: 459-468.
16. Schnittger, L., Yin, H., Qi, B., Gubbels, M.J., Beyer, D., Niemann, S., Jongejan, F., Ahmed, J.S. (2004): Simultaneously detection and differentiation of *Theileria* and *Babesia* parasite infection small ruminants by revers line blotting. *Parasitol. Res.* 92, 189-196.
17. Shaw, M.k. (2002): *Theileria* development and host cell invasion. In: world class parasites (ed Dobbelaere, D.A.E. and McKeever, D.J.). Kluwer Academic Publishers; 1-22.
18. Shiels, B., Langsley, G., Weir, W., Pain, A., McKellar, S., Dobbelaere, D. (2006): Alteration of host cell phenotype by *Theileria annulata* and *Theileria parva*: mining for manipulators in the parasite genomes. *Int. J. Parasitol.* 36: 9-21.
19. Swan, D.G., Phillips, K., Tait, A., Shiels, B.R. (1999): Evidence for localization of a *Theileria* parasite AT hook DNA-binding protein to the nucleus of immortalised bovine host cells. *Mol. Biochem. Parasitol.* 101: 117-129.

20. Swan, D.G., Stadler, L., Okan, E., Hoffs, M., Katzer, F., Kinnaird, J., McKellar, S., Shiels, B.R. (2003): TashHN, a *Theileria annulata* encoded protein transported to the host nucleus displays an association with attenuation of parasite differentiation. *Cell. Microbiol.* 5: 947-956.
21. Weir, W., Karagenc, T., Baird, M., Tait, A., Shiels, B. R. (2010): Evolution and diversity of secretome genes in the apicomplexan parasite *Theileria annulata*. *BMC Genomics.* 11:42.